

Dosarul nr. 3ra-1347/22
2-19173003-01-3ra-29122022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V.Sîrbu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, E.Palanciuc, V.Negru)

Î N C H E I E R E

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne”,

în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne” împotriva Agenției Servicii Publice, terți Agenția Proprietăți Publice, Balu Ion și Balu Maria cu privire la anularea actului administrativ, obligarea de a corecta eroarea și rectificarea înscrisurilor din registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 29 octombrie 2019, SRL „Gărilor Auto Moderne” a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Agenției Servicii Publice, terți Agenția Proprietăți Publice, Balu Ion și Balu Maria cu privire la anularea actelor administrative, obligarea de a corecta eroarea și rectificarea înscrisurilor din registrul bunurilor imobile (f.d.2-6).

În motivarea acțiunii a indicat că, conform certificatului/extrasului din Registrul bunurilor imobile, proprietar al imobilului cu nr. cadastral XXXXX, care se află pe teritoriul proprietate publică a statului, gestionat de către SRL „Gărilor Auto Moderne”, amplasat XXXXX, sunt Balu Ion și Balu Maria. Temeiul înscrierii - Proces verbal de recepție nr.05 din 12.02.2004. Data înregistrării - 13.09.2004.

A menționat că, potrivit procesului - verbal vizat construcția recepționată este intitulată „Pavilion provizoriu (partea blocului „D” cu funcția de comerț, str. M. Sadoveanu, 50)”. Iar potrivit autorizației de construcție nr. 106-1 din 3 decembrie 2001 a fost autorizată executarea lucrărilor de construcție a Pavilionului provizoriu (partea blocului „D”) cu funcția de comerț pe un termen de 15 ani.

A notat că, odată cu înregistrarea acestui bun imobil în registrul bunurilor imobile, de către registratorul de stat a fost comisă o eroare (neindicarea mențiunii „Pavilion provizoriu pe 15 ani”) care este o mențiune atribuită inițial prin autorizația de construcție nr. 106-1 din 3 decembrie 2001.

A precizat că, de la 03 decembrie 2001, până în prezent au trecut mai bine de 18 ani, termen care a depășit cu mult termenul mențiunii de „Pavilion provizoriu pe 15 ani” asupra imobilului cu nr. cadastral 6401307.061.03.001.

A indicat că, potrivit p.70 al Instrucțiunii cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor din 22.06.2005, aprobată prin Ordinul nr.112 din 22.06.2005 și modificată prin Ordinul nr.07 din 14.02.2019 ale Agenției Relații Funciare și Cadastru, intrat în vigoare din 12.08.2019, „radierea înscrierii drepturilor reale se face la cererea titularului de drept sau la cererea persoanei interesate cu consimțământul titularului de drept. Consimțământul titularului de drept nu este necesar: în cazul în care dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înregistrare, și acesta a expirat”.

A comunicat, că la 16 august 2019, cu nr.6401/19/21835, SRL „Gările Auto Moderne” s-a adresat către registratorul SCT Orhei, Condrea Liliana, cu o cerere privind corectarea erorii admise de registrator (excluderea intenționată sau din imprudență a mențiunii „Construcție provizorie pe 15 ani”) și radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, în legătură cu expirarea termenului provizoriu de 15 ani.

Prin decizia din 23.08.2019, înregistrată la 04.09.2019 cu nr. 3178 în cancelaria SRL „Gările Auto Moderne”, registratorul SCT Orhei, Condrea Liliana, a refuzat în radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX. Iar, asupra corectării erorii admise (excluderea intenționată sau din imprudență a mențiunii „Construcție Provizorie pe 15 ani”) nu s-a expus.

Astfel, la 19 septembrie 2019, cu nr. 2955, SRL „Gările Auto Moderne” s-a adresat cu cererea prealabilă față de IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea Deciziei registratorului SCT Orhei, Condrea Liliana, din 23.08.2019, privind refuzul în radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral 6401307061.03.001.

Prin decizia nr. 11/07/441/2019/23/2019 din 04.10.2019, înregistrată la 11.10.2019 cu nr.3607 în cancelaria SRL „Gările Auto Moderne”, registratorul IP „Agenția Servicii Publice”, Cristina Codreanu, a refuzat în radierea înscrisului din registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX.

A menționat că, registratorul IP „Agenția Servicii Publice”, Cristina Codreanu, la emiterea deciziei sale nr. 11/07/441/2019/23/2019 din 04.10.2019, nu a luat în considerare faptul solicitării inițiale a SRL „Gările Auto Moderne” prin cererea depusă la SCT Orhei și anume: radierea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra construcției cu nr. cadastral XXXXX, pe motivul expirării termenului provizoriu de 15 ani, aplicat asupra construcției odată cu eliberarea autorizației de construcție, completând decizia OSC Orhei din 23.08.2019 „prin invocarea celor sus menționate, ..., a refuza rectificarea registrului bunurilor imobile prin radierea dreptului de proprietate al titularului de drepturi înscris asupra bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX situat în XXXXX”.

A considerat că, în această situație, de jure și de facto nu a avut loc o completare a deciziei SCT Orhei contestate, dar o modificare a pct.1 al deciziei SCT Orhei din 23.08.2019. Astfel, registratorul IP „Agenția Servicii Publice”, depășindu-și competențele sale, a ignorat cerința SRL „Gările Auto Moderne”, care a stat la baza deciziei SCT Orhei din 23.08.2019 și anume: radierea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra construcției cu numărul cadastral XXXXX, pe motivul expirării

termenului provizoriu de 15 ani, aplicat asupra construcției odată cu eliberarea autorizației de construcție.

A afirmat că, în cererea prealabilă nr.2957 din 19.09.2019, la pagina 2, SRL „Gărilor Auto Moderne” expres a indicat asupra cerinței inițiale înaintată la SCT Orhei, însă aceasta din nou a fost ignorată.

Astfel, consideră că, registratorul la 13.09.2004, ziua în care a fost efectuată înregistrarea, și-a depășit competențele, ignorând și prevederile art. 3 din Legea nr. 354 din 28.10.2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, prin efectuarea înregistrării dreptului de proprietate a lui Balu Ion și Balu Maria, asupra construcției în lipsa acordului proprietarului terenului la formarea bunului imobil și radierii neîntemeiate a mențiunii „Construcție Provizorie pe 15 ani”.

Mai mult ca atât, acordul proprietarului terenului pe care este amplasat bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX nu a fost solicitat nici inițial, la data formării acestui bun imobil și înregistrării inițiale în registrul bunului imobil.

A declarat că, potrivit art. 3 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 354 din 28.10.2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, formarea bunului imobil se inițiază de către titularii de drepturi reale și de alte drepturi patrimoniale (gestiune economică, arendă etc.), cu acordul proprietarului.

A relatat că, potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, proprietar al terenului pe care s-a format bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, este Republica Moldova, statul, (Agenția Proprietății Publice) acordul căruia în speța dată lipsește. Accentuează că, prin cererea înaintată s-a solicitat expres rectificarea înregistrării prin radierea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra construcției cu nr. cadastral XXXXX, pe motivul expirării termenului provizoriu de 15 ani aplicat asupra construcției odată cu eliberarea autorizației de construcție.

A comunicat că, înregistrarea bunului dat la 13.09.2004, s-a efectuat la propria convingere a registratorului, și un act administrativ propriu-zis, la momentul înregistrării nu a fost emis și nu se regăsește în lista temeiurilor de înregistrare din extrasul din registrul bunurilor imobile. Prin urmare, conchide că, atât registratorul SCT Orhei, cât și registratorul ÎP „Agenția Servicii Publice” necesita să verifice legalitatea efectuării înscrierii din 13.09.2004 asupra construcției cu nr. cadastral XXXXX, iar în temeiul pct.70 al Instrucțiunii cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor din 22.06.2005, aprobată prin Ordinul nr.112 din 22.06.2005 și modificată prin Ordinul nr.07 din 14.02.2019 ale Agenției Relații Funciare și Cadastru, întrat în vigoare din 12.08.2019: „Radierea înscrierii drepturilor reale se face la cererea titularului de drept sau la cererea persoanei interesate cu consimțământul titularului de drept. Consimțământul titularului de drept nu este necesar: în cazul în care dreptul se stinse prin împlinirea termenului arătat în înregistrare, și acesta a expirat; să emită actul administrativ individual prin care să fie satisfăcută cerința înaintată. Consideră că, înregistrarea dreptului de proprietate asupra construcției, cât și refuzul de radiere a înscrierii asupra construcției provizorii, termenul căreia a expirat de mai mulți ani, și ignorarea cerinței privind corectarea greșelilor admise din registrul bunurilor imobile (excluderea intenționată sau din imprudență a mențiunii „Construcție provizorie pe 15 ani”), a fost efectuată cu încălcarea legislației în vigoare.

A solicitat reclamantul anularea deciziei registratorului SCT Orhei, Condrea Liliana, din 23.08.2019 cu privire la refuzul radierii înscrierilor din registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, anularea deciziei

registratorului IP „Agenția Servicii Publice”, Cristina Codreanu, nr. 11/07/441/2019/23/2019 din 04.10.2019 cu privire la completarea deciziei de refuz a registratorului SCT Orhei din 23.08.2019; - obligarea IP „Agenția Servicii Publice” și SCT Orhei la corectarea greșelilor admise din registrul bunurilor imobile (excluderea intenționată sau din imprudență a mențiunii „Construcție provizorie pe 15 ani”) asupra bunului cu nr. cadastral XXXXX; - obligarea IP „Agenția Servicii Publice” și SCT Orhei la rectificarea înregistrării prin radierea înscrierii în Registrul bunurilor imobile asupra bunului imobil (construcție provizorie pe 15 ani) cu nr. cadastral XXXXX; - obligarea IP „Agenția Servicii Publice” și SCT Orhei la rectificarea înregistrării prin radierea dreptului de proprietate al titularului de drepturi înscris asupra bunului imobil (construcție provizorie) cu nr. cadastral XXXXX.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2021, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de SRL „Gările Auto Moderne”.

La data de 02 martie 2021, administratorul SRL ”Gările Auto Moderne” a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2021 în sensul admiterii integrale a acțiunii (f.d.63).

Din materialele pricinii urmează că, hotărârea contestată a fost pronunțată la data de 23 februarie 2021 (f.d.56), cererea de apel a fost înregistrată la data de 02 martie 2021 (f.d.63), hotărârea motivată fiind recepționată de participanții la proces la 25 ianuarie 2022 (f.d.81), apelul motivat a fost depus la 28 ianuarie 2022 (f.d.87-89). Astfel, instanța de apel a conchis că apelul nemotivat și cel motivat au fost depuse în termenii prevăzuți de lege.

Prin decizia din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de SRL ”Gările Auto Moderne” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 23 februarie 2021.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că potrivit art. 4 alin. (1)- (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25.02.1998, (1) Subiecți ai înregistrării sînt proprietarii de bunuri imobile și alți titulari de drepturi patrimoniale: cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini, apatrizi, persoane juridice din țară și din străinătate, organizații internaționale, Republica Moldova, unitățile ei administrativ-teritoriale, state străine. (2) Obiecte ale înregistrării sunt bunurile imobile, părțile componente ale acestora prevăzute de prezenta lege, drepturile reale asupra bunurilor imobile, precum și alte drepturi, fapte și raporturi juridice prevăzute de legislație. (3) Sunt supuse înregistrării obligatorii în registrul bunurilor imobile: a) terenurile; b) clădirile și alte construcții principale cu caracter definitiv, indiferent dacă sunt bunuri imobile sau părți componente ale acestora; c) încăperile izolate, inclusiv unitățile în condominiu, împreună cu cota-parte corespunzătoare din dreptul de proprietate sau de suprafață asupra terenului și din părțile comune din construcție.

Conform art. 12 alin. (8) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543- XIII din 25.02.1998, registratorul din cadrul organului cadastral teritorial are atribuții de a solicita documentele necesare includerii în cadastru a datelor despre bunul imobil și drepturile asupra lui, decide în modul stabilit, asupra efectuării sau modificării înscrierii în registrul bunurilor imobile ori refuză efectuarea sau modificarea înscrierii respective, eliberează extrase din registrul bunurilor imobile, în cazul depistării unor înscrieri greșite în registrul bunurilor imobile, pentru a căror corectare este necesară o hotărâre judecătorească irevocabilă, solicită Agenției Servicii Publice înaintarea cererii în

instanța de judecată pentru radierea sau corectarea acestora, corectează, în modul stabilit la art.38 greșelile din registrul bunurilor imobile, exercită alte atribuții conform legislației în vigoare.

Conform art.38 alin.(1) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25.02.1998, greșelile din cadastru se corectează numai în temeiul deciziei registratorului. Decizia trebuie să conțină data descoperirii greșelii, caracterul ei, cauza nașterii ei (din culpa titularului de drepturi sau a organului cadastral teritorial), modul de corectare a greșelii, sursele de reparație a prejudiciului cauzat. Alin. (3) al aceluiași articol statuează că, greșelile care nu au caracter tehnic (indicarea greșită a tipului de drept, a denumirii titularului de drepturi, componența bunului imobil, denaturarea mărimii cotelor în proprietatea comună, a coordonatelor hotarelor, exceptând transformarea coordonatelor punctelor de hotar dintr-un sistem de coordonate în altul, și alte greșeli care lezează drepturile și interesele legitime ale titularilor de drepturi sau ale altor persoane) se corectează cu consimțământul exprimat în scris al fiecărui titular de drepturi ale cărui interese sunt atinse sau în temeiul hotărârii judecătorești irevocabile.

În conformitate cu prevederile pct. 32 din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 112 din 22 iunie 2005 (în vigoare la data înregistrării obiectului în litigiu), verificarea și pregătirea documentelor pentru înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor se efectuează de Registrator. Registratorul primește de la arhivar dosarul cadastral al bunului imobil și Registrul ținut pe fișiere de hârtie. Dacă în oficiul cadastral teritorial este implementată arhiva electronică, registratorul examinează documentele din dosarul cadastral în format electronic. Însă, la necesitate, solicită documentele din arhivă și le examinează pe suport de hârtie. După determinarea autenticității documentelor, Registratorul verifică plenitudinea datelor și corespunderea formei documentelor. Forma documentelor ce autentifică dreptul titularului asupra bunului imobil trebuie să corespundă cerințelor legislației Republicii Moldova.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond absolut întemeiat a concluzionat că, refuzul autorității publice competente de a efectua rectificări în Registrul bunurilor imobile, prin radierea dreptului de proprietate a lui Balu Ion și Balu Maria asupra construcției cu nr. cadastral XXXXX este legal și întemeiat, ori, condiții legale pentru efectuarea rectificărilor nu au fost întrunite, nefiind prezentat acordul proprietarului bunului imobil, sau o eventuală hotărâre judecătorească despre excluderea acestei înregistrări.

Conform art. 438 alin. (1)-(3) Cod civil, (1) Când o înregistrare, înregistrare provizorie sau notare efectuată în registru nu corespunde cu situația juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia. (2) Prin rectificare se înțelege radierea, îndreptarea sau corectarea oricărei înregistrări, înregistrări provizorii sau notări inexacte efectuate în registru. (3) Situația juridică reală trebuie să rezulte dintr-o recunoaștere făcută de titularul înregistrării, al înregistrării provizorii sau al notării a cărei rectificare se solicită, prin declarație dată în forma cerută de lege, ori dintr-o hotărâre judecătorească irevocabilă pronunțată împotriva acestuia, prin care s-a admis acțiunea de fond.

Conform art. 439 alin. (2) din Codul civil, rectificarea în registru se poate face pe cale amiabilă, prin declarația în forma cerută de lege a titularului dreptului ce urmează să fie radiat, fie în baza hotărârii judecătorești irevocabile. În contextul normelor enunțate, prima instanță just a statuat că, în vederea soluționării unui eventual litigiu

referitor la corectitudinea amplasării bunului imobil și înregistrării acestuia, urmează a fi inițiată o acțiune în rectificare, cu atragerea tuturor persoanelor interesate.

Referitor la argumentul invocat de apelant în cererea de apel, instanța de apel a reținut că, în conformitate cu art. 4 alin. (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile, pct. 6 din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, aprobată prin ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 112 din 22.06.2005 (în vigoare la data înregistrării obiectului în litigiu), la bunurile imobile, obiecte ale înregistrării în registrul bunurilor imobile, se raportează: terenurile; clădirile și construcțiile solid legate de pământ. Prin construcție solid legată de pământ, se înțelege orice construcție ridicată pe pământ sau în pământ, care aderă la pământ (prin fundament, piloni, stâlpi), adică care nu este volantă (nu poate fi mutată din loc în loc). Durata construcției nu are importanță.

Astfel, în temeiul prevederilor invocate, cât și în conformitate cu art. 4 alin. (6) din Legea cadastrului bunurilor imobile, pct. 6 din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, construcțiile provizorii nu sunt obiecte ale înregistrării în registrul bunurilor imobile.

Potrivit informației conținută în cadastrul bunurilor imobile, bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX și dreptul de proprietate asupra acestuia a fost înregistrat în registrul bunurilor imobile în temeiul procesului-verbal de recepție nr.05 din 12.02.2004, iar la moment nu se discută legalitatea întocmirii procesului-verbal de recepție, acesta nu este obiectul litigiului. Bunul imobil sus-menționat constituie o construcție comercială, care potrivit caracteristicilor tehnice constituie un imobil solid legat de pământ, și nu este un bun imobil provizoriu, precum invocă apelantul.

Instanța de apel a reținut că, mențiunea ”construcție provizorie pe 15 ani” din registrul bunurilor imobile referitoare la bunul imobil în litigiu a fost exclusă, deoarece în actul de drept în temeiul căruia a fost efectuată înregistrarea (procesului-verbal de recepție nr.05 din 12.02.2004), nu exista o astfel de mențiune.

Totodată este de menționat că, înregistrarea provizorie se aplică drepturilor, pe când noțiunea de construcție provizorie se referă la bun, la durata acesteia, astfel nefiind aplicabil obiectului litigiului, art. 27 alin (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile.

Referitor la afirmația SRL „Gările Auto Moderne” despre înregistrarea bunului imobil în litigiu, efectuată fără acordul proprietarului terenului - statul, instanța de apel a menționat că, înregistrarea primară a dreptului de proprietate al statului asupra terenului cu nr.cadastral XXXXX a fost efectuată la data de 28.10.1999, fără cererea reprezentantului proprietarului, în temeiul art. 35 și 57 din Legea cadastrului bunurilor imobile, în lipsa documentelor ce confirmă drepturile asupra terenului și, doar pentru a respecta consecutivitatea înscrierilor în registrul bunurilor imobile și a înregistra construcțiile amplasate pe teren, precum și dreptul de proprietate asupra lor în temeiul documentelor întocmite potrivit legislației în vigoare la acel moment.

De altfel, dreptul de proprietate este protejat de art. 46 din Constituția RM și art. 1 al Protocolului Adițional 1 la CEDO. Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

La 24 octombrie 2022 Societatea cu Răspundere Limitată „Gările Auto Moderne” a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel

Chișinău. Totodată, recurenta a menționat că motivarea recursului o va prezenta ulterior după notificarea deciziei integrale a Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2).

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art.97 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice.

Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituție prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art.114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Din actele cauzei rezultă că, la 12 octombrie 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei.

La 17 octombrie 2022, la adresa electronică a Societății cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne” autogara@mtc.md, i-a fost notificată copia dispozitivului deciziei instanței de apel, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.128).

La 24 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Societatea cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne” a depus recurs (nemotivat) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 12 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii. Totodată, recurenta a menționat că motivarea recursului o va prezenta ulterior, după notificarea deciziei integrale a Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022 (f.d.129-130).

Se reține că decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2022, a fost expediată la 21 decembrie 2022 la adresa electronică autogara@mtc.md, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.132).

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării recursului, a început să curgă din data de 22 decembrie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării SRL „Gările Auto Moderne” a deciziei integrale a instanței de apel, care a expirat la data de 23 ianuarie 2023 inclusiv.

În pofida celor enunțate, SRL „Gările Auto Moderne” nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat motivarea recursului în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. Or, fiind cea interesată de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurenta SRL „Gările Auto Moderne” trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin prezentarea motivării recursului în conformitate cu art.245 alin.(2) din Codul administrativ. Drept consecință, intervenind aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de prezentare a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv a SRL „Gările Auto Moderne” care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de prezentare a recursului motivat. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de SRL „Gările Auto Moderne” drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne”, ca inadmisibil.

Conform art.230, art.245 alin.(2) și art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Gărilor Auto Moderne” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru